

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจต่อความเป็น
ผู้ประกอบการขององค์กร : กรณีศึกษา
สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลาง
และขนาดใหญ่ในประเทศไทย

The Effects of Business Environment Corporate
Entrepreneurship : A Case Study
of Medium and Large Size Manufacturing
Corporations in Thailand.

นาวาอากาศตรี ก้องเกียรติ บุรณศรี*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสรณ์ พงศ์ยี่หล้า**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ***
Sqn Ldr. Kongkiat Buranasri*
Asst Prof. Dr. Adilla Pongyeela**
Asst Prof. Dr. Charunya Parncharoen***

* นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

*** รองผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Doctor student in Business Administration Program, Dhurakij Pundit University.

** Director of Doctor of Business Administration Program Dhurakij Pundit University.

*** Vice-president of a corporation of Business Administration Program. Dhurakij Pundit University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดล
ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร ประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Target Population)
คือ สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การ
นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
และเก็บตัวอย่างได้จำนวน 611 แห่ง อัตราการตอบกลับ (Response Rate) คิดเป็น
ร้อยละ 52 การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรม LISREL 8.50 ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โมเดลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร และปัจจัยสภาพแวดล้อม
ภายในองค์กรส่งอิทธิพลในทางบวกต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรโดยปัจจัย
สภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรมากกว่า
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

คำสำคัญ : ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง

Abstract

The objectives of this research were to develop and validate the model of corporate entrepreneurship. The target population included medium and large size manufacturing firms in the industrial estate authority of Thailand. The questionnaire was utilized as a research instrument. A total of 611 completed questionnaires were returned. Structural Equation Model (SEM) by LISREL was used to analyze the data. The results of this study shows that the measurement model is valid and well fitted to empirical data. We found that external environment and internal environment had positive effects on Corporate Entrepreneurship. In this regards, when comparing these two influencing factors, the results indicated that the internal environment had higher positive effect on Corporate Entrepreneurship.

Keywords : Corporate Entrepreneurship, Business Environment,
Structural Equation Model

1. ความเป็นมาของการวิจัย

ความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ (Corporate Entrepreneurship หรือ CE) เป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นภายในองค์การขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วระยะหนึ่ง (Morris, Kuratko and Covin, 2008 : 11) แม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ จะได้รับความสนใจจากนักวิชาการมาประมาณ 30 ปี แล้วแต่นักวิชาการหลายกลุ่มได้บัญญัติศัพท์ในการเรียกชื่อแนวคิดนี้แตกต่างกันออกไป อาทิ Internal Corporate Entrepreneurship (Schollhammer, 1982), Corporate Ventures (Ellis and Taylor, 1987), Venture Management (Robert and Don, 1994), New Ventures (Roberts, 1980) และ Internal Corporate Venturing (Burgelman, 1984) เป็นต้น อย่างไรก็ตามสามารถสรุปคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นผู้ประกอบการขององค์การออกเป็น 4 ลักษณะได้แก่

(1) เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำในภาพรวมของทั้งองค์การ มิใช่พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาทิเช่น การตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วม (Covin and Slevin, 1991 : 7)

(2) เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมในเชิงประกอบการที่เกิดขึ้นในองค์การที่ก่อตั้งหรือดำเนินกิจการมาอย่างมั่นคงแล้ว (Pinchot, 1985) จากความหมายนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง ความเป็นผู้ประกอบการและ ความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ โดยขึ้นอยู่กับสถานภาพขององค์การที่ปฏิบัติงานในขณะนั้น

(3) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทางความคิด โดยการแสวงหาแนวคิดหรือลู่ทางใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสินค้าหรือบริการและกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม (Antoncic and Hisrich, 2001; Covin and Miles, 1999; Covin and Slevin, 1991) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้จะเป็นการเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันและส่งผลต่อความอยู่รอดขององค์การในระยะยาว (Carrier, 1996; Covin and Miles, 1999; Ucbasaran et al., 2001; Zahra, 1991) (4) เป็นการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบขององค์การ อาทิเช่น การก่อตั้งหน่วยธุรกิจใหม่ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ การดำเนินงานขององค์การ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์การ (Dess et al., 1999)

ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ ได้รับความความสนใจมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจสามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การได้ (Covin and Slevin, 1990; Hornsby et al., 2002) แต่ยังไม่มีการสรุปแน่ชัดที่อธิบายถึง องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ กล่าวคือ Hornsby และคณะ (2002) ระบุองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ ส่วน Zahra (1993) ศึกษาพบว่า มีผลกระทบของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ และ การศึกษาของ Margarietha (2007) พบว่า ตัวบ่งชี้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อม

ภายในองค์กรและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรมีอิทธิพลทางบวกต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร นอกจากนี้เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการส่วนใหญ่ศึกษาประชากรจากประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก (Antoncic and Hisrich, 2000; Zahra, 1993) ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีเพียงส่วนน้อยที่ศึกษาในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา อาทิ ประเทศจีน ประเทศอินเดีย ประเทศเกาหลีใต้ (Bhardwaj, Sushil and Momaya, 2007; Kim and McIntoch, 1997; Zhan, 2006)

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรในประเทศไทยยังพบน้อยมาก อีกทั้ง การวิจัยนี้มีความแตกต่างจากการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรในประเทศไทยที่มีมาก่อนหน้านี้ เช่นการศึกษาของ ศุภวรรณทรงอำนาจคุณ (2548) ที่ได้ศึกษาความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร แต่งานวิจัยนี้ศึกษาในบริบทขององค์กรธุรกิจ ผลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ข้อสรุปที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ

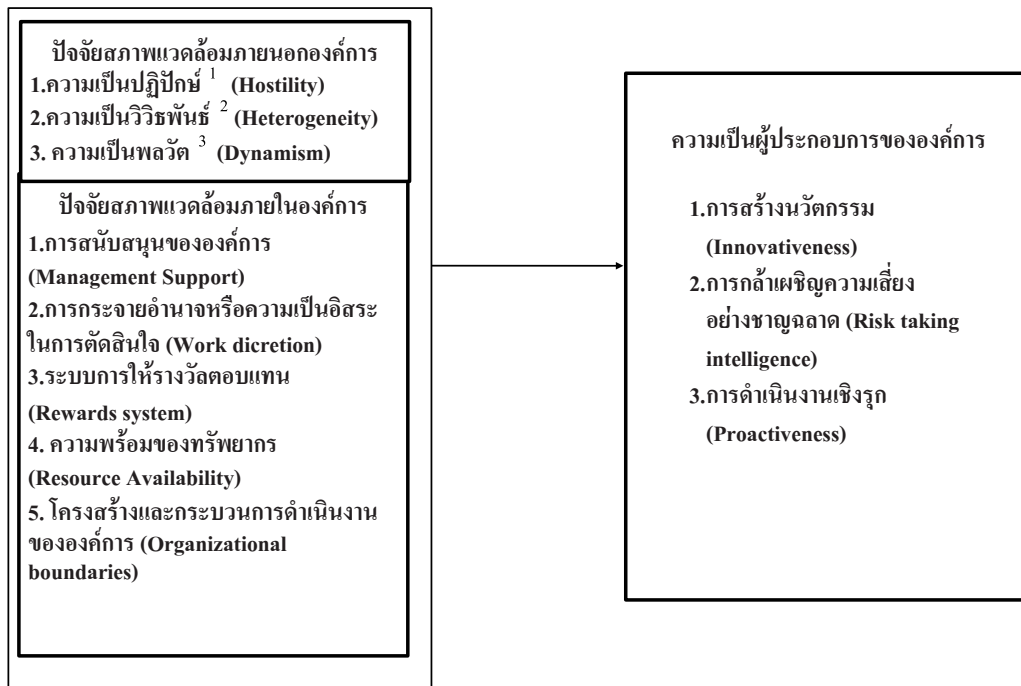
การอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในประเทศไทย อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้กับสถานประกอบการอื่นๆทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรในสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในประเทศไทย

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลในการวิจัยโดยบูรณาการมาจากแนวคิดของ Covin and Slevin (1991) ร่วมกับโมเดลของนักวิชาการท่านอื่นๆ อาทิ Antoncic and Hisrich (2001) Guth and Ginsberg (1990) และ Margarietha (2007) การศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจกับความเป็นผู้ประกอบการของสถานประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานและเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสให้องค์กรธุรกิจมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขันจากคำแนะนำหรือแนวคิดจากลูกค้า ผู้ส่งปัจจัยการผลิต หรือคู่แข่งทางธุรกิจ (Margarietha, 2007 : 66) ผลการศึกษาของ Zahra and Garvis (2000) พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโมเดลความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรคือ อิทธิพลต่างๆจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร แต่จากความหลากหลายของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

ทำให้นักวิชาการส่วนมากที่ศึกษาด้านนี้ แบ่งคุณลักษณะหรือตัวบ่งชี้ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อ ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร ออกเป็น 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความเป็นปฏิปักษ์ (Hostility) (2) ความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) (3) ความพลวัตของสภาพแวดล้อม (Dynamism) (Margarietha, 2007 : 66-84; Zahra, 1993 : 321-322)

นอกจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรแล้ว ยังมีนักวิจัยกลุ่มอื่นที่ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร อาทิ Antoncic and Hisrich (2003) ; Bhardwaj,

Sushill and Momaya (2007) ; Covin และคณะ (2006) จากวรรณกรรมที่ผ่านมา นักวิจัยด้านความเป็นผู้ประกอบการขององค์การส่วนมากได้ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์การคือ “The Corporate Entrepreneurship Assessment Instrument (CEAI)” ซึ่งพัฒนาโดย Hornsby และคณะ (2002) โดยแบ่งตัวบ่งชี้ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การออกเป็น 5 ตัวบ่งชี้ได้แก่ (1) การสนับสนุนจากองค์การ (Management Support) (2) การกระจายอำนาจหรือความเป็นอิสระในการตัดสินใจ (Work Discretion) (3) ระบบการให้รางวัลตอบแทน (Rewards System) (4) ความพร้อมของทรัพยากร (Resources Availability) และ (5) โครงสร้างองค์การและขอบเขตการดำเนินงาน (Organizational Boundaries)

จากการทบทวนวรรณกรรมดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

“สภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การมีผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ”

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ สถานประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ตั้งโรงงานในเขตพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทั้ง 30 นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งกระจายอยู่ใน 14 จังหวัดทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีจำนวน 1,175 แห่ง (กนอ., 2550)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตที่ส่งออกสำคัญของประเทศไทย 8 อุตสาหกรรม ตัวอย่างดังกล่าวได้มาโดยการคัดเลือกแบบหลายขั้นตอนและการวิจัยครั้งนี้ต้องวิเคราะห์โมเดลลิสม์เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยตัวประมาณค่าความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) ดังนั้น โมเดลการวิจัยจึงต้องใช้จำนวนตัวอย่างขนาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของ Taro Yamne (1970) ที่ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 3% โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม 2552

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามในลักษณะกรอกคะแนน โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบคำถามแล้วส่งกลับมาทางจดหมาย หรือเลือกตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ (<http://business.questions9.com/>)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้แยกวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจกับความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ โดยใช้โปรแกรม LISREL เวอร์ชัน 8.52

6. สรุปผลการวิจัย

จากการแจกแบบสอบถามไปยังสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจำนวน 1,175 แห่ง สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 611 แห่ง คิดเป็นอัตราการตอบกลับ

(Response Rate) ร้อยละ 52 ประกอบด้วยสถานประกอบการขนาดกลางจำนวน 245 แห่ง และขนาดใหญ่จำนวน 366 แห่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแสดงในตาราง 1 2 และ 3 ดังนี้

ตาราง 1 ค่าสถิติบรรยายลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร

ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร
1. การสร้างนวัตกรรม (INNOV)	2.96	0.70	ปานกลาง
2. การกล้าเผชิญความเสี่ยงอย่างชาญฉลาด (RISK)	3.03	0.47	ปานกลาง
3. การดำเนินงานเชิงรุก (PROAC)	3.11	0.55	ปานกลาง
ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร (CE)	3.03	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 1 สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในประเทศไทย มีความเป็นผู้ประกอบการขององค์กรในภาพรวมและในรายด้าน อยู่ระดับปานกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาด

กลางและขนาดใหญ่ในประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรในภาพรวมและในรายด้านอยู่ระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและในรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 ค่าสถิติบรรยายลักษณะของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

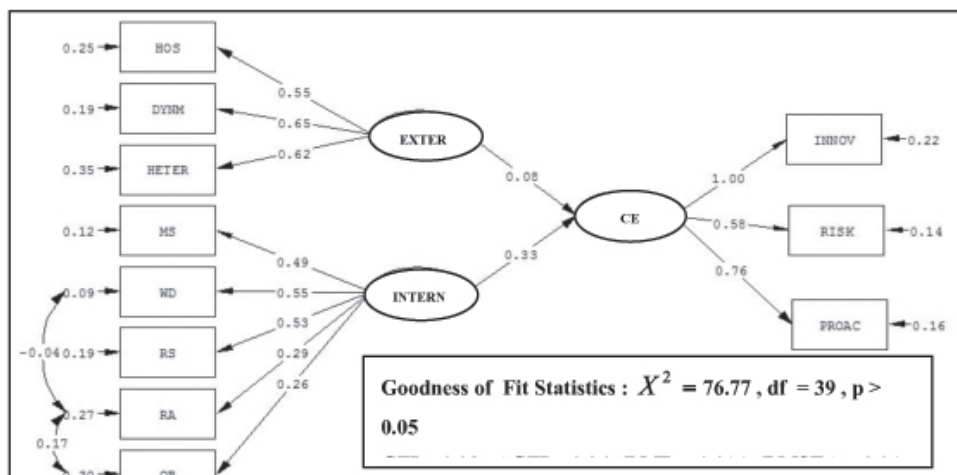
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับผลกระทบต่อองค์กร
1. ความเป็นปฏิปักษ์ (HOS)	3.29	0.74	ปานกลาง
2. ความเป็นวิวิธพันธ์ (HETER)	3.04	0.86	ปานกลาง
3. ความเป็นพลวัต (DYNM)	3.01	0.82	ปานกลาง
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (EXTERN)	3.09	0.68	ปานกลาง

ตาราง3 ค่าสถิติบรรยายลักษณะของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การสนับสนุนขององค์กร (MS)	2.79	0.60	ปานกลาง
2. การกระจายอำนาจ (WD)	2.65	0.63	ปานกลาง
3. ความพร้อมทรัพยากร(RS)	2.97	0.68	ปานกลาง
4. ระบบเงินรางวัล (RA)	2.85	0.60	ปานกลาง
5.โครงสร้างและขอบเขตการดำเนินงาน (OB)	2.64	0.60	ปานกลาง
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (INTERN)	2.78	0.47	ปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร สถานประกอบการธุรกิจในประเทศไทยเห็นว่า ลูกค้ายขององค์กรมีความต้องการที่หลากหลาย เกิดความผันผวนทางธุรกิจและมีระดับการแข่งขันในอุตสาหกรรมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร สถานประกอบการธุรกิจในประเทศไทยเห็นว่า องค์กรมีความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนิน

งานในระดับปานกลาง มีการสนับสนุนจากองค์กรให้พนักงานทำงานได้อย่างอิสระและมีการให้รางวัลที่ประเมิณจากผลการดำเนินงานในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามสถานประกอบการธุรกิจในประเทศไทยเห็นว่า โครงสร้างองค์กร มีความยืดหยุ่น มีการควบคุมที่เข้มงวดมากเกินไปและการส่งผ่านข้อมูลข้ามแผนกอยู่ในระดับต่ำ ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดแสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร

จากข้อมูลที่ปรากฏใน รูปที่ 2 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ซึ่งมีค่าเท่ากับ 76.77 ที่ค่าองศาอิสระเท่ากับ 39 ค่าความน่าจะเป็น (p) > 0.05 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.014 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อนกำลังสอง (RMSEA) เท่ากับ 0.04 และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.96 จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่า GFI และ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่า RMR และ RMSEA มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์มีค่าน้อยกว่า 2 จึงยอมรับว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าเป็นบวก และทุกตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างกันจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ การสร้างสรรค์นวัตกรรม (INNOV) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ โครงสร้างและขอบเขตการดำเนินงาน (OB) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.26

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การมีผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการของ

องค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ความเป็นผู้ประกอบการขององค์การได้รับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การมากกว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การเมื่อพิจารณาจากขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.33 และ 0.08 ตามลำดับ อธิบายได้ว่า เมื่อสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ในประเทศไทยเผชิญกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การที่มีลักษณะมีความเป็นปฏิปักษ์ (Hostility) ได้แก่ มีการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมสูงหรือเกิดสงครามราคามีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) ได้แก่ ลูกค้านอกของสถานประกอบการมีความต้องการสินค้าที่หลากหลาย รวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือมีความเป็นพลวัตสูง (Dynamism) และมีปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่เหมาะสม ได้แก่ มีการสนับสนุนที่ดีจากองค์การ มีการกระจายอำนาจ มีความพร้อมของทรัพยากร มีระบบการให้รางวัลตอบแทน และมีโครงสร้างและขอบเขตการดำเนินงานในระดับสูงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีการดำเนินงานในลักษณะเชิงรุกและกลุ่มผู้บริหารมีการกล้าเผชิญความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดหรือเรียกรวมกันว่า ความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ มีระดับสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

7. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การมีผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การและยังพบอีกว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดง

ว่า ถ้าสถานประกอบการมีการสนับสนุนให้พนักงานได้รับการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานแก่พนักงาน เปิดโอกาสให้พนักงานมีอิสระในการทำงาน มีระบบตอบแทนที่เหมาะสม มีความเป็นธรรมในการพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อผู้บริหารและพนักงานในองค์การธุรกิจของสถานประกอบการ ธุรกิจในประเทศไทยมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาโอกาสจนกลายเป็นผู้ริเริ่มพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ก่อนคู่แข่งเสมอ โดยให้ความสำคัญกับการใช้วิธีคิดแบบใหม่ ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Antonicic and Hisrich (2000) และผลการวิจัยของ Hornsby และคณะ (2002) ศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การส่งผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ

เมื่อพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ พบว่า มีผลกระทบต่อความเป็นผู้ประกอบการขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า เมื่อเกิดอุปสรรคการแข่งขันในอุตสาหกรรมมีระดับสูงขึ้น อาทิ เกิดสงครามราคา หรือต้นทุนวัตถุดิบสูงขึ้น รสนิยมของลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วแล้ว จะทำให้องค์การธุรกิจต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดโดยการปรับเปลี่ยนการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจะมีการกล้าเสี่ยงอย่างชาญฉลาด และองค์การจะมีลักษณะการดำเนินงานแบบเชิงรุก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Zahra (1991) ได้ศึกษาพบว่า เมื่อองค์การธุรกิจ

อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นปฏิภังสูง มีความเป็นพลวัตสูงและมีความเป็นวิวิธพันธ์สูงแล้วจะทำให้องค์การมีลักษณะ มีความเป็นผู้ประกอบการขององค์การสูงขึ้น

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ได้สามารถยืนยันถึงความเป็นสากลของแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการขององค์การของ Covin and Slevin (1990) ตลอดจนข้อค้นพบของนักวิจัยในสาขานี้ที่สามารถนำองค์ความรู้มาใช้ในการบริบทและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ดังเช่นประเทศไทย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากงานวิจัยนี้สามารถนำมาเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานประกอบการควรสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการสร้างนวัตกรรมแก่องค์การ อาทิเช่น สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยพัฒนา ตลอดจนควรจัดทาสตูดอุปกรณ์ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่พนักงาน

2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญอิสระในการดำเนินงานแก่พนักงานซึ่งหมายถึง ผู้บริหารต้องมอบความไว้วางใจแก่พนักงานในการทำงาน นอกจากนั้นควรลดระดับสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง เพื่อให้การปฏิบัติบางกระบวนการมีความรวดเร็วขึ้น

3. สถานประกอบการควรมีระบบการให้รางวัลตอบแทนที่ดี อาทิเช่น การพิจารณาเลื่อนตำแหน่งหรือการปรับเงินเดือนควรพิจารณาจากผลงานโดยตรงของพนักงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานต่อไป

4. สถานประกอบการควรมีแผนดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือควรกระตุ้นให้พนักงานมีการดำเนินงานเชิงรุก

4.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างกันในด้านคุณลักษณะอื่นๆ อาทิเช่น ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของสถานประกอบการโดยใช้ประเภทอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ข้อค้นพบมีความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับคุณลักษณะประชากรแต่ละกลุ่ม

2. ควรมีการศึกษาในลักษณะการตรวจสอบไขว้ความถูกต้องของโมเดล (Cross validation) โดยใช้โมเดลทางเลือกอื่นๆ ซึ่งมีพื้นฐานทางทฤษฎีแตกต่างไปจากทฤษฎีหรือแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากประชากรเดียวกัน หรือวิเคราะห์กับข้อมูลจากประชากรต่างกลุ่ม

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในช่วงเศรษฐกิจขาขึ้นหรือควรทำการศึกษาระยะยาว (Longitudinal) โดยใช้โมเดลในการวิจัยครั้งนี้ตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชชนิกุล ภิญญานวัฒน์. (2551). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ : มิสัน มีเดีย.

ศุภวรรณ ทรงอำนาจคุณ.(2548). อิทธิพลของความเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อการสร้างสรรค์ทางปัญญาและการบริการของภาควิชาในมหาวิทยาลัย : การประยุกต์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับแบบอิทธิพลย้อนกลับ. วิทยานิพนธ์ (ค.ด.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Antoncic, B., & Hisrich, R. D. (2000). Intrapreneurship modelling in transition economies: A comparison of Slovenia and the United States. Journal of Developmental Entrepreneurship. 5(1). 21-40.

Antoncic, B., & Hisrich, R. D. (2001). Intrapreneurship: construct refinement and cross cultural validation. Journal of Business Venturing. 16. 495-527.

Bhardwaj, B. R., Sushill., & Momaya, K. (2007). Corporate Entrepreneurship : Application of Moderator Method. Singapore Management Review. 29(1). 47-58.

Burgelman, R. A. (1984). Design for corporate entrepreneurship in established firms. California Management Review. 16(3). 154-166.

Carrier, C. (1996). Intrapreneurship in small businesses : an exploratory study. Entrepreneurship Theory and Practice. 21(1). 5-20.

Covin, J. G., & Miles, M. P. (1999). Corporate entrepreneurship and the pursuit of competitive advantage. Entrepreneurship Theory and Practice. 23(4). 47-63.

Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1991). A conceptual model of entrepreneurship as firm behavior. Entrepreneurship Theory and Practice. 16(1). 7-25.

Covin, J. G., Green, K. M., & Slevin, D. P. (2006). Strategic Process Effects on the Entrepreneurial Orientation-Sales Growth Rate Relationship. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 30(1). 57.

Dess, G. D., Lumpkin, G. T., & McGee, J. E. (1999). Linking corporate entrepreneurship to strategy, structure and process: suggested research directions. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 23(3). 85-102.

Ellis, R. J., & Taylor, N. T. (1987). Specifying Entrepreneurship. In N. C. Churchill, J. A.

Guth, W., & Ginsberg, A. (1990). Guest editor's introduction: Corporate entrepreneurship. *Strategies Management Journal*. 11. 5-16.

Hornsby, J. S., Kuratko, D. F., & Zahra, S. A. (2002). Middle managers' perception of the internal environment for corporate entrepreneurship: assessing a measurement scale. *Journal of Business Venturing*. 17(3). 253-273.

Kim, O. T. E., & McIntoch, J. C. (1997). The relevance of American motivation theories to managing in an Asian context : An examination of the cross-cultural transferability of American management to Korea. *Journal of International Business & Entrepreneurship*. 5(1). 43-60.

Margarietha, J. S. (2007). Entrepreneurial intensity : The influence of antecedents to corporate entrepreneurship in firms operating in South Africa. *Philosophiae Doctor of Business management*. University of Stellenbosch.

Morris, M. H., Kuratko, D. F., & Covin, J. G. (2008). *Corporate entrepreneurship & Innovation*. Mason, Ohio: Thomson South-Western.

Pinchot III, G. (1985). *Intrapreneuring: You don't have to leave the corporation to be come an entrepreneur*. New York: Harper & Row.

Robert, E. E. (1980). New Ventures for corporate growth. *Harvard Business Review*, 130.

Robert, C. H., & Don, H. (1994). Critical Contingencies in Joint Venture Management : Some Lessons From Managers. *Organization Science*. 5(4). 594-607.

Schollhammer, H. (1982). Internal corporate entrepreneurship. In D. L. Sexton & K. M. Vesper. (Eds.), *Encyclopedia of Entrepreneurship*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.

Ucbasaran, D., Westhead, P., & Wright, M. (2001). The focus of entrepreneurial research : contextual and process issues. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 25(4). 57-80.

Zahra, S. A. (1991). Predictors and financial outcomes of corporate entrepreneurship: an exploratory study. *Journal of Business Venturing*. 6(4). 259-285.

Zahra, S. A. (1993a). Environment, Corporate Entrepreneurship, and Financial Performance : A Taxonomic Approach. *Journal of Business Venturing*. 8. 319-340.

Zahra, S. A., & Garvis, D. M. (2000). International corporate entrepreneurship and firm performance: The moderating effect of international environmental hostility. *Journal of Business Venturing*. 15(5,6). 469.

Zhan, J. (2006). *Development of Theory on Entrepreneurial Orientation: Empirical Evidences from Hebei, China and Flanders, Belgium*. Doctor in Applied Economic Sciences. Belgium: Ghent University.

